

بررسی تأثیر احداث اقامتگاه سازگار با محیط زیست بر مشارکت و توانمندسازی جامعه محلی (مطالعه موردی: منطقه سیمین دشت)

دکتر سید سعید هاشمی^۱، زهره خسروی^۲
(تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۹/۰۹، تاریخ تصویب: ۱۳۹۴/۱۱/۲۸)

چکیده

توسعه گردشگری در ایران به دلیل دارا بودن جاذبه‌های منحصر بفرد طبیعی همراه با غنای تاریخی و فرهنگی، می‌تواند برای جوامع محلی روستایی منافع بسیاری به همراه داشته باشد. از سوی دیگر ترویج اکوتوریسم که هدف اصلی آن، رساندن منافع به جوامع محلی و حفاظت و پایداری منابع طبیعی است، از راه‌کارهای اصلی توسعه جوامع روستایی به شمار می‌رود. برای رسیدن به این هدف زیرساخت‌های مورد نیاز باید فراهم شود که یکی از اساسی‌ترین این زیرساخت‌ها ایجاد اقامتگاه‌های سازگار با محیط‌زیست در نواحی مستعد و دارای توان اکوتوریسمی بالا است. اما احداث اقامتگاه سازگار با محیط‌زیست بدون مشارکت تک تک افراد جامعه محلی امری ناممکن است. از طرفی دیگر جوامع محلی توانمند با انگیزه بیشتری در اجرای طرح‌های اکوتوریسمی مشارکت خواهند داشت. هدف پژوهش بررسی اثرات احداث اقامتگاه سازگار با محیط‌زیست بر میزان مشارکت و توانمندسازی جامعه محلی است، لذا نوع تحقیق به لحاظ هدف کاربردی و به لحاظ ماهیت و روش توصیفی - تحلیلی می‌باشد. جامعه آماری پژوهش، سرپرستان ساکن در منطقه سیمین دشت بوده‌اند که ۱۰۹ نفر از آنها به شیوه تمام‌شماری انتخاب شده‌اند. برای جمع‌آوری اطلاعات از ابزار پرسشنامه و به منظور تحلیل فرضیه‌ها از آزمون کای‌دو استفاده گردید. نتایج به دست آمده حاکی از آن است که احداث اقامتگاه سازگار با محیط‌زیست در منطقه سیمین دشت بر میزان مشارکت و توانمندسازی جامعه محلی منطقه تأثیر مثبت خواهد داشت و این تأثیر بیشتر از میزان متوسط خواهد بود.

واژگان کلیدی: اکوتوریسم، اقامتگاه سازگار با محیط‌زیست، مشارکت، توانمندسازی، جامعه محلی، سیمین دشت.

۱- استادیار گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی گردشگری، دانشگاه علم و فرهنگ تهران

۲- دانش‌آموخته کارشناسی ارشد اکوتوریسم، دانشگاه علم و فرهنگ تهران

مقدمه

برای توسعه و ترویج هر نوع از گردشگری، مقدماتی لازم است که بدون آن‌ها گردشگری اصولی میسر نمی‌شود: این مقدمات و پیش‌نیازهای اولیه را زیرساخت می‌گویند (حاج‌علیلو و نکوئی صدری، ۱۳۹۰: ۱۹). تأسیسات اقامتی از اصلی‌ترین زیرساخت‌های این صنعت به شمار می‌روند. مراد از تأسیسات اقامتی در بخش گردشگری، طیف وسیعی از تأسیسات هستند که برای اقامت و گذران شب مورد استفاده گردشگران قرار می‌گیرند (رهنمایی، ۱۳۹۲: ۲۲). در ایران فعالان حوزه گردشگری همواره با مشکل کمبود امکانات اقامتی سازگار با محیط‌زیست در مناطق اکوتوریسمی مواجه بوده‌اند و وجود یک اقامتگاه سازگار با محیط‌زیست در نزدیکی جاذبه‌های اکوتوریسمی، همواره از دغدغه‌های برنامه‌ریزان و فعالان صنعت گردشگری بوده است.

منطقه سیمین‌دشت در شهرستان فیروزکوه به دلیل قابلیت‌های توپوگرافیک و ویژگی‌های منحصر به فرد اکوتوریسمی و ژئوتوریسمی خاص خود می‌تواند جزء روستاهای هدف گردشگری قرار گیرد. از سوی دیگر مطالعه اثرات احداث اقامتگاه سازگار با محیط‌زیست بر میزان توانمندسازی و مشارکت جامعه محلی، پیش از احداث اقامتگاه در منطقه، از ضرورت بالایی برخوردار است. به همین منظور در پژوهشی توصیفی-تحلیلی به بررسی اثرات حاصل از احداث یک اقامتگاه سازگار با محیط‌زیست در منطقه سیمین‌دشت شهرستان فیروزکوه بر میزان مشارکت و توانمندسازی جامعه محلی پرداخته شده است.

بیان مسئله

فراوانی و تنوع در حوزه فعالیت‌های مربوط به صنعت گردشگری، سیاست‌ها و راهبردهای این صنعت را نیز به سمت تنوع بخشیدن ارائه خدمات گردشگری رهنمون کرده است. در این میان ارائه خدمات اقامتی کوتاه‌مدت به گردشگران از اهمیت بسزایی برخوردار است. به طوری که ضمن جذب طیف وسیع‌تری از گردشگران، کیفیت‌های متنوعی از خدمات اقامتی را در اختیار گردشگران قرار می‌دهد. در این میان اقامتگاه‌های سازگار با محیط‌زیست در سال‌های اخیر بیشتر مورد توجه برنامه‌ریزان قرار گرفته است. این اقامتگاه‌ها، تأسیساتی هستند که معمولاً در قسمتی از یک مکان طبیعی و یا خارج از محیط روستایی ایجاد شده و تسهیلاتی برای اقامت و یا محلی برای چادر زدن افراد در آن تعبیه شده است. در کنار این تأسیسات نیز امکاناتی از قبیل سرویس بهداشتی، آب آشامیدنی، محل پخت غذا و همچنین فعالیت‌های طبیعت‌محور در نظر گرفته می‌شود. این اقامتگاه‌ها با حفظ چنین ساختاری، سعی بر رعایت اصول پایداری و زندگی سبز را خطمشی و هدف اصلی خود قرار می‌دهند (بروج، ۱۳۹۱: ۱۱). از سوی دیگر ایجاد یک اقامتگاه سازگار با

محیط زیست، بدون مشارکت فعال و آگاهانه تک تک افراد جامعه محلی منطقه ممکن نیست. در حقیقت مردم باید در مالکیت، برنامه ریزی، اجرا و کنترل پروژه‌های اکوتوریسمی نقش مؤثر داشته باشند (زاهدی، ۱۳۹۱: ۲۰۲). از طرفی جوامع توانمندشده خود مسؤلیت توسعه گردشگری را تقبل می‌کنند و از اینکه خود در مواجهه با مشکلات، راه‌حل‌ها را می‌یابند، بر خود می‌بالند. در نتیجه این توانمندسازی، توسعه امکان‌پذیر گشته و پایدارتر می‌گردد (تیموئی و نیاوپان، ۲۰۰۹: ۸۳). بر همین اساس در این مقاله به بررسی اثرات حاصل از احداث یک اقامتگاه سازگار با محیط-زیست بر شاخص مشارکت و توانمندسازی جامعه محلی در منطقه سیمین‌دشت پرداخته شده است.

ضرورت و اهمیت تحقیق

کشور ایران از حیث جاذبه‌های فرهنگی، هنری، قومی، اجتماعی، تاریخی و محیطی و دارا بودن روستاهای متنوع و جذاب در زمره غنی‌ترین ممالک جهان به شمار می‌آید، به نظر می‌رسد حدود ۲۸/۵ درصد جمعیت ایران طبق سرشماری نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۰ در مناطق روستایی زندگی می‌کنند و مطابق تحقیقات و آمارهای موجود از آنجا که کشاورزی نمی‌تواند به تنهایی اشتغال و درآمد کافی را برای جمعیت روستایی فراهم آورد، بنابراین گسترش گردشگری روستایی به عنوان یک راهبرد جدید در زمینه توسعه‌ی جوامع روستایی در ایران می‌تواند ایفای نقش نماید (حیدری ساریان، ۱۳۹۴: ۱۶۵). به همین منظور بعد از سفرهای مطالعاتی به منطقه مورد نظر و شناخت جامعه‌ی محلی و در نظر داشتن توان‌های اکوتوریسمی در معرض نابودی منطقه‌ی سیمین‌دشت مانند دریاچه‌های کوهستانی محاط شده در دل نیزارها موسوم به دریاچه‌های آهنک در فاصله ۵ تا ۶ کیلومتری جنوب شرقی روستای سیمین‌دشت و عدم بهره‌برداری صحیح از آب این دریاچه‌ها، بدین صورت که آب این دریاچه زمانی جهت کشاورزی مورد استفاده قرار می‌گرفت اما، به این دلیل که حاوی املاح بسیار است خاک منطقه را تخریب و آن را بی‌کیفیت نموده است و نهایتاً عدم حاصل‌خیزی خاک، نتیجه‌ای جز تخریب مزارع و خانه‌های روستا را در پی نداشته است و نیز سبب کوچ مردمان آن به شهرهای اطراف گردید. از این روی می‌توان احداث یک اقامتگاه سازگار با محیط‌زیست را در این منطقه به عنوان تنها راهکار حفاظت از میراث طبیعی و فرهنگی و تغییر الگوی معیشتی اهالی و ایجاد درآمد برای آن‌ها و احیای مجدد منطقه و در نتیجه‌ی آن مهاجرت معکوس معرفی نمود. اما احداث این اقامتگاه مستلزم مشارکت جامعه محلی است و جامعه محلی توانمند شده و مطلع و آگاه نسبت به منافع خویش، دارای انگیزه‌ی بیشتری برای مشارکت در طرح‌های اکوتوریسمی می‌باشند و از آنجایی که جامعه محلی اصلی‌ترین ذینفعان اجرای هرگونه

پروژه اکوتوریسمی هستند، احداث اقامتگاه سازگار با محیط‌زیست نیز بدون در نظر گرفتن ملاحظات اجتماعی و فرهنگی آن‌ها امری اجتناب‌ناپذیر است. از اینرو نگارنده در نظر دارد اقدام به مطالعه و بررسی اثرات حاصل از احداث اقامتگاه سازگار با محیط‌زیست بر میزان مشارکت و توانمندسازی جامعه محلی پیش از اجرای طرح در منطقه سیمین‌دشت نماید.

سؤالات و فرضیه‌های تحقیق

هدف از این پژوهش بررسی اثرات احداث اقامتگاه سازگار با محیط‌زیست بر میزان مشارکت و توانمندسازی جامعه محلی است. بر این اساس سؤالات پژوهش عبارتند از:

(۱) احداث اقامتگاه سازگار با محیط‌زیست در منطقه سیمین‌دشت به چه میزان بر مشارکت جامعه‌ی محلی در فعالیتهای اکوتوریسمی تأثیر خواهد داشت؟

(۲) احداث اقامتگاه سازگار با محیط‌زیست در منطقه سیمین‌دشت به چه میزان بر توانمندسازی جامعه‌ی محلی تأثیر خواهد داشت؟

فرضیه‌های پژوهش

- به نظر می‌رسد احداث اقامتگاه سازگار با محیط‌زیست در منطقه سیمین‌دشت موجب افزایش میزان مشارکت جامعه محلی در فعالیتهای اکوتوریسمی خواهد شد.
- به نظر می‌رسد احداث اقامتگاه سازگار با محیط‌زیست در منطقه سیمین‌دشت موجب افزایش میزان توانمندسازی جامعه محلی خواهد شد.

پیشینه تحقیق

حیدری‌ساربان و ملکی (۱۳۹۳) در مقاله‌ای با عنوان "ارزیابی نقش گردشگری روستایی در توانمندسازی اجتماعی روستایی" به دنبال پاسخ به این سؤال اساسی بوده‌اند که "گردشگری روستایی چه نقشی در افزایش توانمندسازی اجتماعی ساکنان روستای ده زیارت داشته است؟" نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که گردشگری در روستای ده زیارت توانسته است مردم این روستا را نسبت به انجام فعالیتهای گروهی، همکاری و تعامل با یکدیگر، شرکت در جلسات عمومی روستا، کمک به حل مسائل روستا، انجام وظایف در قبال سایر اهالی روستا، ایجاد همدلی و یکرنگی، شناخت مسائل گردشگری روستا، معرفی جاذبه‌های روستا به گردشگران، کسب مهارت‌های لازم برای فعالیتهای گردشگری ترغیب نماید و آنان را به لحاظ اجتماعی توانمند سازد (حیدری‌ساربان و ملکی، ۱۳۹۳: ۲۹۵). معز کریمی (۱۳۹۳) در پایان‌نامه کارشناسی ارشد خود

تأثیر اکوکمپ متین آباد بر توسعه اقتصادی جامعه محلی را مورد مطالعه قرار داده و به این نتایج دست یافته است که اکوکمپ متین آباد بر میزان اشتغال‌زایی، درآمد و سرمایه‌گذاری و به طور کل بر توسعه اقتصادی جامعه محلی روستای متین آباد تأثیر مثبت داشته و این تأثیر بیشتر از میزان متوسط بوده است (معز کریمی، ۱۳۹۳: فصل ۴). تیموئی و نیاوپان^۱ (۲۰۰۹) نمونه‌ای از توانمندسازی موفق اجتماع محلی در گردشگری میراث و طبیعت‌محور در حال توسعه را، انجمن اکوتوریسم تولدو^۲ معرفی می‌کنند که توسط گارفونانس^۳ و مایان‌های^۴ بومی در بلیز جنوبی پایه‌گذاری شده است تا مقصد جایگزینی را با محصول میراث و محل‌های اقامت در اختیار گردشگران ماجراجو قرار دهد. اعضای انجمن تصمیم گرفتند تا گردشگری فرهنگ - محور و طبیعت - محور را در چندین روستا توسعه دهند. سنت‌های فرهنگی ویژه شامل: شیوه‌های شکار، آماده‌سازی غذا و سبک آشپزی، زندگی روستایی، و مراسم‌ها به عنوان مناسب‌ترین عناصر میراث جهت عرضه به گردشگران انتخاب گردیدند. اقامتگاه‌های کوچک مقیاسی مطابق با خانه‌های سنتی به وسیله اعضای جامعه ساخته شده‌اند. این انجمن همچنین به فعالیت‌های خود ادامه می‌دهد و هدف اصلی آن کسب منافع برابر و گسترده برای تمامی روستاهای عضو و روستائیان است (تیموئی و نیاوپان، ۲۰۰۹: ۸۵). جمال‌الدین و بی‌غم یوسف^۵ (۲۰۱۳) در پژوهشی با عنوان "بهترین عملکرد اقامتگاه‌های جزیره‌ی سبز" در توضیح یکی از نمونه‌های مورد مطالعه خود "فرانگی پانی"^۶ بیان می‌کنند که بهترین اقدام این اقامتگاه، مشارکت جامعه محلی در مدیریت و بهره‌برداری از آن بود. این اقامت‌گاه تلاش می‌کند تا با شیوه‌های مختلف از جمله ایجاد فرصت شغلی، مسکن، کمک به گسترش صنایع محلی، ساخت جاده‌ها و ... به جامعه و کارگران محلی کمک کند (جمال‌الدین و بی‌غم یوسف، ۲۰۱۳). موساوو^۷ (۲۰۱۲) در پایان‌نامه کارشناسی ارشد خود به بررسی تأثیر اکولاژ شام‌پاول^۸ بر توسعه جامعه محلی در منطقه ماگادی^۹ در کشور کنیا پرداخته است. با هدف بررسی تأثیر اکولاژ شام پاول در توسعه جامعه و چگونگی تأثیر آن بر بهبود معیشت و تغییر نگرش جامعه محلی نسبت به حفاظت از حیات وحش اقدام به پژوهش کرده است. یافته‌های این پژوهش حاکی

- 1- Timothy & Nyaupane
- 2-Toledo Ecotourism Association (TEA)
- 3-Garifunas
- 4-Mayan
- 5- Jamaludin & and Begam Yusof
- 6-Frangipani
- 7- Musau
- 8 -Shompole
- 9- Magadi

از آن است که اکولاژ شامپاول به طور متوسط در منافع اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی جامعه محلی نقش داشته است. منافع اقتصادی حاصل از احداث این اکولاژ شامل: ایجاد منبع درآمد مستقیم، اشتغال و حمایت از طرح‌های بومی و محلی است. از نظر اجتماعی، اکولاژ شامپاول باعث حمایت از جامعه محلی در برگزاری فستیوال‌های موسیقی و برگزاری مراسمی برای عرضه فرهنگ منطقه بوده است. از نظر زیست‌محیطی، احداث این اکولاژ منجر به برگزاری برنامه‌های حفاظت از منابع آبی به منظور جلوگیری از خشکسالی بوده است. در نهایت محقق پیشنهاد می‌کند دولت، جامعه محلی و بخش خصوصی با همکاری یکدیگر به پایداری اکوسیستم منطقه کمک نمایند (موساوو، ۲۰۱۲: ۵۴).

روش تحقیق

پژوهش حاضر به لحاظ هدف کاربردی و به لحاظ ماهیت و روش توصیفی-تحلیلی می‌باشد. سوال اصلی پژوهش این است که احداث اقامتگاه سازگار با محیط‌زیست در منطقه سیمین دشت به چه میزان بر مشارکت و توانمندسازی جامعه محلی مؤثر خواهد بود؟ ابزار گردآوری اطلاعات مطالعات اسنادی و کتابخانه‌ای است که به منظور انجام آن به کتاب‌ها و مقالات داخلی و خارجی علمی مرتبط با موضوع استناد شده است. در مرحله بعد پژوهش‌های مشابه با موضوع این پژوهش مطالعه گردید و پرسشنامه‌ای مرتبط با موضوع این پژوهش توسط محقق طراحی شد و سپس پرسشنامه در میان سرپرستان خانوار در منطقه سیمین دشت توزیع گردید. پرسشنامه این پژوهش از دو بخش سؤالات جمعیت‌شناختی که شامل ۵ سؤال می‌باشد و سؤالات مرتبط با فرضیه‌های تحقیق تشکیل شده است. سؤالات پرسشنامه با طیف ۵ گزینه‌ای لیکرت تهیه شدند. با توجه به این‌که اثرات احداث اقامتگاه سازگار با محیط‌زیست و میزان مشارکت و توانمندسازی جامعه محلی، متغیرهای اصلی این پژوهش را تشکیل می‌دهند و به صورت کیفی هستند برای تجزیه و تحلیل آن از آزمون ناپارامتریک کای دو و نرم‌افزار SPSS22 استفاده شده است.

جامعه آماری

جامعه آماری این پژوهش ساکنین روستای سیمین دشت هستند که براساس سرشماری عمومی نفوس و مسکن، جمعیت روستا در سال ۱۳۹۰ بالغ بر ۲۹۷ نفر بود. ملاک تعیین حجم نمونه سرپرستان خانوارها بوده‌اند که انتخاب افراد نمونه به صورت تمام شماری بوده است. تعداد خانوار طبق سرشماری نفوس و مسکن، در سال ۱۳۹۰ معادل ۱۰۶ خانوار معرفی شدند که در حال حاضر به استناد خانه بهداشت منطقه ۱۱۵ خانوار در منطقه سکونت دارند بنابراین ۱۱۵ پرسشنامه در

میان اهالی منطقه توزیع شد که از این میان ۱۰۹ پرسشنامه تکمیل شده. بنابراین جامعه آماری پژوهش شامل ۱۰۹ نفر بوده است.

مفاهیم و تعاریف

اکوتوریسم

اکوتوریسم به نقل از بلامی (۱۹۹۷) نوعی از گردشگری است که ویژگی محوری آن، ارتباط با طبیعت، انگیزه‌های آموزشی و قدرشناسانه و وابستگی به مفهوم توسعه پایدار است (دانه‌کار و محمودی، ۱۳۹۲: ۲۳). در ۱۵ سال گذشته اکوتوریسم به عنوان یکی از بخش‌های صنعت گردشگری رشد چشمگیری داشته، به طوری که رشد اکوتوریسم سه برابر بیشتر از رشد خود صنعت گردشگری ارزیابی شده است. بدین ترتیب اکوتوریسم به عنوان یکی از مهم‌ترین ابزارهای توسعه پایدار و حفاظت از تنوع زیستی، به شکل قابل ملاحظه‌ای مورد توجه جوامع محلی قرار گرفته است (بلانگی و مهتا^۱، ۲۰۰۶: ۲۳۳).

جامعه محلی

جامعه محلی یک منطقه، شامل افراد بومی آن است که در واقع میزبانان غیر رسمی گردشگران به شمار می‌روند و صاحبان و مؤسسين اقامتگاه‌ها نیز میزبانان رسمی به شمار می‌روند و خدمات گردشگری ارائه می‌دهند. کوک^۲ از طرفداران سرسخت رویکرد اجتماع محلی، معتقد است که توسعه گردشگری باید بیشتر از نظر جامعه محلی قابل قبول باشد. وی ضمن تأکید بسیار بر توسعه اجتماع محلی تا آن‌جا پیش می‌رود که بیان می‌کند جاذبه‌های محلی گردشگری در یک منطقه را تنها در صورتی می‌توان تجهیز و فعال کرد که جامعه محلی بر آن صحنه گذارد. براساس رویکرد اجتماع محلی، جامعه محلی و نه گردشگران به عنوان نقطه کانونی در برنامه‌ریزی توسعه گردشگری مورد توجه قرار دارد (فیروزآبادی و حسونوند، ۱۳۹۳: ۳۷).

مشارکت

مشارکت را می‌توان فرایند درگیر شدن کلیه گروه‌های مردم در همه مراحل توسعه جهت ظهور توانایی‌ها، قابلیت‌ها و در نتیجه رشد و تعالی مادی و معنوی آن‌ها معرفی کرد (رفیعیان دیگران،

1-Blamey

2- Blangy & Mehta

3-Cook

۱۳۹۳: ۱۵۳). به نظر هرزی و بلانچارد^۱ در روش مشارکتی، ابتدا فرد در مورد لزوم تغییر و شناخت پیدا می‌کند. و نسبت به آن تمایل پیدا می‌کند و پس از مدتی، رفتار خود را تغییر می‌دهد و با گذشت زمان رفتار گروهی نیز در جهت رفتار مطلوب تغییر می‌پذیرد (هرزی و بلانچارد، ۱۹۹۳: ۳۷۴).

توانمندسازی

توانمندسازی به معنی تشویق افراد برای مشارکت بیشتر در تصمیم‌گیری‌هایی است که بر فعالیت آن‌ها مؤثر است؛ یعنی این که فضایی برای افراد فراهم شود تا بتوانند ایده‌های خوبی بیافرینند و آن را به عمل تبدیل کنند. توانمندسازی روستاییان به عنوان یک رویکرد نوین انگیزش درونی فعالیت‌های روستائیان در مناطق روستایی، به معنی آزاد کردن نیروهای درونی روستائیان و هم‌چنین فراهم کردن بسترها و بوجود آوردن فرصت‌ها برای شکوفائی استعدادها، توانایی‌ها و شایستگی آنان می‌باشد (حیدری ساریان، ۱۳۹۴: ۱۷۰).

اقامت‌گاه سازگار با محیط زیست

تمام اشکال گردشگری، به استثنای دیدارهای یک‌روزه، با اقامت شبانه همراه هستند. بنابراین اقامت یکی از اجزاء تفکیک‌ناپذیر محصولات گردشگری است و اشکال مختلف آن تأثیر غیرقابل انکاری بر انتخاب‌ها و رفتارهای گردشگر دارد. (ضیایی و تراب‌احمدی، ۱۳۹۱: ۸۳). مهتا^۲ (۲۰۱۰) اکولاژ را اقامتگاهی متشکل از ۲ تا ۷۵ واحد اقامتی معرفی می‌کند که از سازه‌های طبیعی ساخته شده‌اند و کمترین اثر منفی را بر طبیعت دارند، به حفاظت نواحی حساس پیرامون کمک کرده، جامعه محلی را درگیر کرده و به آن‌ها منفعت رسانده و گردشگران در این اقامتگاه‌ها مشارکت تفسیری و تعاملی را تجربه نموده و با طبیعت و فرهنگ ارتباط برقرار می‌کنند (مهتا، ۲۰۱۰: ۱۰). میلار و گیل^۳ نیز اکولاژها را اقامتگاه‌های کوچکی معرفی می‌کنند که کمتر از ۱۵ واحد اقامتی داشته و موجب نزدیکی گردشگران به طبیعت می‌شوند. اکولاژها از نظر آن‌ها سه هدف اصلی حفاظت از نواحی طبیعی پیرامون، رساندن منافع به جامعه محلی و ارائه آموزش‌های تفسیری در حیطه اکوتوریسم به جامعه محلی و گردشگران را دنبال می‌کنند. اکولاژها بایستی در نزدیکی

1-Hersey & Blanchard

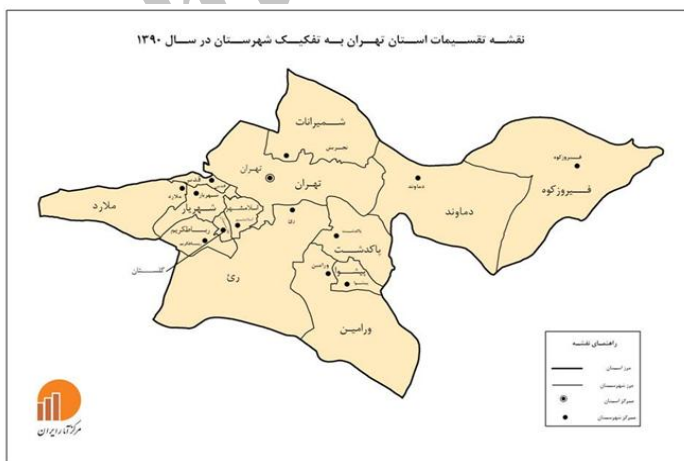
2- Mehta

3- Millar & Gail

مکان‌های طبیعی و یا در دل طبیعت ساخته شوند و کمترین اثر منفی را بر طبیعت اطراف داشته باشند. در احداث یک اکولاژ باید اصول معماری پایدار و هماهنگی ما بین طبیعت و فرهنگ نیز رعایت گردد. تا حد ممکن از مواد و مصالح قابل بازیافت و انرژی‌های نو در ساخت آن استفاده شود و برای ارائه آموزش‌های زیست‌محیطی و فرهنگی به گردشگران از برنامه‌های آموزشی و تفسیری استفاده گردد. در حقیقت شکل ظاهری، مصالح به کار رفته در احداث، نوع و کیفیت غذاهای ارائه شده در یک اکولاژ و فعالیت‌های آموزشی مبتنی بر طبیعت است که یک اکولاژ را از سایر اقامتگاه‌های سنتی متمایز می‌کند (میلار و گیل، ۲۰۰۶: ۵).

معرفی منطقه مورد مطالعه

شهرستان فیروزکوه، از شمال به گردنه گدوک و دیواره‌های البرز و اراضی شهرستان آمل، بابل و سوادکوه، از جنوب به اراضی شهرستان گرمسار و گردنه امامزاده عبدالله، از غرب به گردنه انگمار و مراتع شهرستان دماوند و آمل و از سمت شرق به گردنه بشم و مراتع استان سمنان متصل می‌باشد. این شهرستان در فاصله ۱۱۵ کیلومتری در شمال شرق تهران و در مختصات جغرافیایی ۵۲ درجه و ۴۶ دقیقه طول شرقی و ۳۵ درجه و ۲۸ دقیقه عرض شمالی، در ارتفاع ۱۴۵۰ تا ۴۰۷۶ متر از سطح دریا واقع شده است. این شهرستان دارای ۲ بخش مرکزی و بخش ارجمند، ۵ دهستان و ۱۰۹ آبادی می‌باشد (پورتال اداره کل حفاظت محیط زیست استان تهران، ۱۳۹۴).

شکل شماره ۱: موقعیت شهرستان فیروزکوه در استان تهران در سال ۱۳۹۰ (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۰)

دهستان حبله رود یکی از سه دهستان بخش مرکزی شهرستان فیروزکوه می باشد که از روستاهای آتشان، مزداران، دهگردان، امین آباد، گچه، سیمین دشت، حصارین، انزها، محمودآباد، گذرخانی، دمی آقا، کبوتردره، آب باریک کوچک و جلیل آباد تشکیل شده است (بخشداری مرکزی شهرستان فیروزکوه، ۱۳۹۴).

آبادی سیمین دشت در دهستان حبله رود واقع در بخش مرکزی شهرستان فیروزکوه قرار دارد. این منطقه با عبور راه آهن از آن و گسترش ساختمان سازی و افزایش مغازه ها نسبت به سال های گذشته رشد چشم گیری داشته است. وضعیت آبادی از نظر سکونت، دائمی و موسمی است که برای ساکنین فصلی شروع سکونت از ابتدای فروردین ماه و پایان آن در آبان ماه است. ساکنین روستای سیمین دشت مایحتاج اصلی زندگی خود را از شهرستان های فیروزکوه و گرمسار تأمین می کنند. بافت مسکونی این روستا فاقد فضاهای جمعی همچون مرکز محله می باشد و تنها فضاهای جمعی بافت شامل معابر و دسترسی های موجود می باشند. این آبادی با استناد به مرکز ملی آمار ایران دارای زیرساخت های آموزشی از قبیل دبستان و دبیرستان، زمین و سالن ورزشی، مسجد جامع، شورای اسلامی، دهیاری، شورای حل اختلاف، شبکه سراسری برق، آب لوله کشی، خانه بهداشت، ماشین آتش نشانی، نمایندگی پخش نفت سفید، نمایندگی پخش سیلندر گاز، بقالی، نانواپی، دفتر پست، دفتر مخابرات، دسترسی به اینترنت و ایستگاه راه آهن می باشد (مرکز ملی آمار ایران، سرشماری ۱۳۹۰).

تجزیه و تحلیل داده ها

در این بخش ابتداء تعداد و درصد پاسخ دهندگان از نظر جنسیت، سن، میزان تحصیلات، شغل اصلی، میزان درآمد از شغل اصلی و میزان حضور گردشگران در منطقه در فصول مختلف سال بررسی شده است. براساس داده ها، ۲۳/۹ درصد پاسخ دهندگان زن و ۷۶/۱ درصد آن ها مرد هستند. ۳۷/۶ درصد پاسخ دهندگان در گروه سنی ۴۱ سال و بیشتر قرار دارند. در خصوص تحصیلات، بالاترین درصد فراوانی با ۴۰/۴ درصد مربوط به تحصیلات زیردیپلم است. شغل اصلی ۳۷/۶ درصد از افراد خدمات است. درآمد یک میلیون تومان و بالاتر، با ۲۴/۸ درصد بیشترین فراوانی را دارد. به نظر ۵۹/۸ درصد از پاسخ دهندگان، گردشگران بیشتر در فصل تابستان به این منطقه سفر می کنند.

بررسی آزمون فرضیات پژوهش

این پژوهش شامل دو فرضیه می‌باشد که در این قسمت به بیان و بررسی آن می‌پردازیم. فرضیه اول: به نظر می‌رسد احداث اکوکمپ سیمین‌دشت موجب افزایش میزان مشارکت جوامع محلی در فعالیتهای اکوتوریسمی خواهد شد.

برای بررسی و سنجش تأثیر احداث اکوکمپ سیمین‌دشت بر افزایش میزان مشارکت جوامع محلی در فعالیتهای اکوتوریسمی از ۱۴ سؤال استفاده شده است. در ادامه جدول توزیع فراوانی پاسخ‌ها به همراه نتایج آزمون کای دو برای بررسی تأثیر هر یک از این ۱۴ عامل بر افزایش میزان مشارکت آورده شده است.

جدول شماره ۱: نتایج توزیع فراوانی و آزمون کای دو سؤالات متغیر افزایش مشارکت

گویه	فراوانی / درصد	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	مقدار آماره کای دو	سطح معنی‌داری
مشارکت مردم محلی برای حضور در جلسات عمومی روستا	فراوانی	۱۱	۲۱	۳۴	۳۰	۱۳	۱۸/۸۴۴	۰/۰۰۱
	درصد	۱۰/۱	۱۹/۳	۳۱/۲	۲۷/۵	۱۱/۹		
مشارکت در پوشیدن لباس‌های محلی در حضور گردشگران	فراوانی	۴۴	۳۴	۱۶	۱۲	۳	۵۱/۵۹۶	<۰/۰۰۱
	درصد	۴۰/۴	۳۱/۲	۱۴/۷	۱۱/۰	۲/۸		
مشارکت در ایجاد تدارکات لازم برای گردشگران	فراوانی	۱۲	۷	۳۶	۴۰	۱۴	۴۱/۶۸۸	<۰/۰۰۱
	درصد	۱۱/۰	۶/۴	۳۳/۰	۳۶/۷	۱۲/۸		
مشارکت به عنوان راهنمای محلی	فراوانی	۲۱	۱۳	۱۷	۳۹	۱۹	۱۸/۵۶۹	۰/۰۰۱
	درصد	۱۹/۳	۱۱/۹	۱۵/۶	۳۵/۸	۱۷/۴		
مشارکت در برگزاری جشنواره‌های روستایی به منظور جذب گردشگر	فراوانی	۴	۸	۲۹	۴۱	۲۷	۴۳/۷۹۸	<۰/۰۰۱
	درصد	۳/۷	۷/۳	۲۶/۶	۳۷/۶	۲۴/۸		
مشارکت در سرمایه‌گذاری به منظور ایجاد مراکز رفاهی و خدماتی برای گردشگران	فراوانی	۱۳	۲۰	۴۲	۲۳	۱۱	۲۷/۸۳۵	<۰/۰۰۱
	درصد	۱۱/۹	۱۸/۳	۳۸/۵	۲۱/۱	۱۰/۱		

گویه	فراوانی / درصد	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	مقدار آماره کای دو	سطح معنی داری
مشارکت در حفاظت از نواحی محیط زیستی در معرض خطر از طریق همکاری با محیط بانان	فراوانی	۹	۹	۲۹	۴۴	۱۸	۴۰/۶۷۹	<۰/۰۰۱
	درصد	۸/۳	۸/۳	۲۶/۶	۴۰/۴	۱۶/۵		
مشارکت در ایجاد و عضویت تشکل های روستایی مانند شرکت تعاونی روستایی، سازمان های گردشگری، خیریه	فراوانی	۱۳	۱۷	۴۰	۲۹	۱۰	۲۸/۵۶۹	<۰/۰۰۱
	درصد	۱۱/۹	۱۵/۶	۳۶/۷	۲۶/۶	۹/۲		
مشارکت در فعالیتهای عمرانی و ساخت وساز بناهای عمومی	فراوانی	۸	۱۶	۳۹	۳۶	۱۰	۳۹/۴۸۶	<۰/۰۰۱
	درصد	۷/۳	۱۴/۷	۳۵/۸	۳۳/۰	۹/۲		
همکاری با فعالان بخش گردشگری به منظور جذب گردشگر	فراوانی	۶	۱۲	۳۴	۴۴	۱۳	۴۸/۸۴۴	<۰/۰۰۱
	درصد	۵/۵	۱۱/۰	۳۱/۲	۴۰/۴	۱۱/۹		
مشارکت در مدیریت خدمات اقامتی گردشگران	فراوانی	۹	۲۶	۳۹	۲۴	۱۱	۲۷/۴۶۸	<۰/۰۰۱
	درصد	۸/۳	۲۳/۹	۳۵/۸	۲۲/۰	۱۰/۱		
مشارکت اهالی به منظور حفاظت از منابع آبی روستا	فراوانی	۳	۱۳	۲۵	۴۵	۲۳	۴۴/۹۹۱	<۰/۰۰۱
	درصد	۲/۸	۱۱/۹	۲۲/۹	۴۱/۳	۲۱/۱		
مشارکت در نظافت معابر و مسیرهای عبور گردشگر	فراوانی	۴	۸	۳۵	۴۲	۲۰	۵۰/۱۲۸	<۰/۰۰۱
	درصد	۳/۷	۷/۳	۳۲/۱	۳۸/۵	۱۸/۳		
مشارکت در مدیریت و برنامه ریزی برای ترویج گردشگری کشاورزی	فراوانی	۵	۱۳	۳۳	۳۴	۲۴	۲۹/۳۰۳	<۰/۰۰۱
	درصد	۴/۶	۱۱/۹	۳۰/۳	۳۱/۲	۲۲/۰		

بر اساس نتایج به دست آمده در تمام موارد سطح معنی داری آزمون کای دو کوچکتر از ۰/۰۵ می باشد که بیانگر تفاوت معنی داری در مورد تأثیر احداث اکوکمپ سیمین دشت در افزایش مشارکت جوامع محلی در فعالیتهای اکوتوریسمی از دیدگاه پاسخگویان است.

جدول شماره ۲: توزیع فراوانی شاخص تأثیر احداث اکوکمپ بر افزایش میزان مشارکت جامعه محلی منطقه سیمین دشت

شاخص افزایش مشارکت	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	مجموع
فراوانی	۱۳	۲۴	۴۵	۲۰	۷	۱۰۹
درصد فراوانی	۱۱/۹	۲۲/۰	۴۱/۳	۱۸/۳	۶/۴	۱۰۰/۰

بر اساس نتایج به دست آمده و مطابق جدول شماره ۲ در خصوص میزان تأثیر احداث اکوکمپ در منطقه سیمین دشت بر افزایش مشارکت، ۱۱/۹ درصد از پاسخگویان آن را در حد خیلی کمی دانسته اند. ۲۲ درصد کم، ۴۱/۳ درصد متوسط، ۱۸/۳ درصد زیاد و از نظر ۶/۴ درصد افزایش مشارکت خیلی زیاد بوده است. برای بررسی تأثیر احداث اکوکمپ بر افزایش مشارکت در منطقه سیمین دشت از آزمون کای دو استفاده شده است. نتایج این آزمون در جدول شماره ۳ آمده است.

جدول شماره ۳: نتایج آزمون کای دو برای فرضیه اول

گویه	مقدار مشاهده شده	مقدار مورد انتظار	باقیمانده	مقدار آماره کای دو	درجه آزادی	سطح معنی داری
خیلی کم	۱۳	۲۱/۸	-۸/۸	۳۸/۶۶۱	۴	<۰/۰۰۱
کم	۲۴	۲۱/۸	۲/۲			
متوسط	۴۵	۲۱/۸	۲۳/۲			
زیاد	۲۰	۲۱/۸	-۱/۸			
خیلی زیاد	۷	۲۱/۸	-۱۴/۸			
جمع کل	۱۰۹					

با توجه به نتایج آزمون کای دو سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۵ است لذا در سطح اطمینان ۹۵ درصد می توان گفت بین فراوانی پاسخ افراد تفاوت معنی داری وجود دارد. با توجه به مقادیر ستون باقیمانده مشخص می شود که اکثر افراد گزینه های متوسط تا بسیار زیاد را انتخاب کرده اند. می توان نتیجه گرفت که از دید پاسخ دهندگان، احداث اکوکمپ در منطقه سیمین دشت بر افزایش مشارکت جامعه محلی تأثیر مثبت خواهد داشت و میزان این تأثیر بالاتر از مقدار متوسط خواهد بود.

فرضیه دوم: به نظر می‌رسد احداث اکوکمپ در منطقه سیمین‌دشت موجب افزایش توانمندسازی جامعه محلی خواهد شد.

برای بررسی و سنجش تأثیر احداث اکوکمپ سیمین‌دشت بر افزایش توانمندسازی جامعه محلی از ۸ سؤال استفاده شده است. در ادامه جدول توزیع فراوانی پاسخ‌ها به این ۸ سؤال به همراه نتایج آزمون کای‌دو برای بررسی تأثیر هر یک از این ۸ عامل بر افزایش میزان توانمندسازی آورده شده است.

جدول شماره ۴: نتایج توزیع فراوانی و آزمون کای‌دو سوالات متغیر افزایش توانمندسازی

سوالات	فراوانی / درصد	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	مقدار آماره کای دو	سطح معنی داری
تولید صنایع دستی و عرضه هنرهای بومی	فراوانی	۳۰	۲۷	۳۲	۱۶	۴	۲۵/۱۷۴	<۰/۰۰۱
	درصد	۲۷/۵	۲۴/۸	۲۹/۴	۱۴/۷	۳/۷		
افزایش دسترسی اهالی به منابع مالی حاصل از ورود گردشگر	فراوانی	۲	۱۱	۳۹	۵۱	۶	۸۷/۴۶۸	<۰/۰۰۱
	درصد	۱/۸	۱۰/۱	۳۵/۸	۴۶/۸	۵/۵		
افزایش دسترسی به مطبوعات، رسانه‌ها و اینترنت	فراوانی	۱۳	۲۲	۳۷	۲۶	۱۱	۲۰/۳۱۲	<۰/۰۰۱
	درصد	۱۱/۹	۲۰/۲	۳۳/۹	۲۳/۹	۱۰/۱		
تقویت روحیه کار آفرینی در منطقه	فراوانی	۱	۱۳	۴۸	۳۳	۱۴	۶۳/۴۳۱	<۰/۰۰۱
	درصد	۰/۹	۱۱/۹	۴۴/۰	۳۰/۳	۱۲/۸		
تولید محصولات ارگانیک و فرآورده‌های طبیعی جهت عرضه به گردشگران	فراوانی	۷	۶	۲۱	۳۹	۳۶	۴۴/۳۴۹	<۰/۰۰۱
	درصد	۶/۴	۵/۵	۱۹/۳	۳۵/۸	۳۳/۰		
افزایش اعتماد به نفس اهالی منطقه	فراوانی	۴	۹	۳۰	۴۷	۱۹	۵۴/۶۲۴	<۰/۰۰۱
	درصد	۳/۷	۸/۳	۲۷/۵	۴۳/۱	۱۷/۴		
ایجاد مشاغل جدید	فراوانی	۶	۱۵	۲۵	۴۳	۲۰	۳۴/۸۰۷	<۰/۰۰۱
	درصد	۵/۵	۱۳/۸	۲۲/۹	۳۹/۴	۱۸/۳		
ایجاد خلاقیت در کسب و کار	فراوانی	۹	۱۱	۴۲	۳۶	۱۱	۴۶/۱۸۳	<۰/۰۰۱
	درصد	۸/۳	۱۰/۱	۳۸/۵	۳۳/۰	۱۰/۱		

براساس نتایج به دست آمده در تمام موارد سطح معنی داری آزمون کای دو کوچکتر از $0/05$ می باشد که بیانگر تفاوت معنی داری در بین پاسخها در مورد تأثیر احداث اکوکمپ سیمین دشت در افزایش توانمندسازی جامعه محلی است. در این قسمت برای بررسی تأثیر اکوکمپ بر افزایش توانمندسازی از شاخص سادگی سوال استفاده شده است. جدول توزیع فراوانی شاخص تأثیر اکوکمپ سیمین دشت بر افزایش توانمندسازی جامعه محلی در جدول شماره ۵ آمده است.

جدول شماره ۵ توزیع فراوانی شاخص تأثیر احداث اکوکمپ سیمین دشت بر افزایش توانمندسازی جامعه محلی

شاخص افزایش توانمندسازی	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	مجموع
فراوانی	۱۵	۱۸	۳۴	۳۳	۹	۱۰۹
درصد فراوانی	۱۳/۸	۱۶/۵	۳۱/۲	۳۰/۳	۸/۳	۱۰۰/۰

بر اساس نتایج به دست آمده تأثیر احداث اکوکمپ سیمین دشت بر افزایش توانمندسازی جامعه محلی، $13/8$ درصد از پاسخگویان به گزینه خیلی کم رای دادند، $16/5$ درصد کم، $31/2$ درصد متوسط، $30/3$ درصد زیاد و از نظر $8/3$ درصد از پاسخگویان در حد خیلی زیاد بوده است. برای بررسی تأثیر احداث اکوکمپ سیمین دشت بر افزایش توانمندسازی از آزمون کای دو استفاده شده است. نتایج این آزمون در جدول شماره ۶ آمده است.

جدول شماره ۶: نتایج آزمون کای دو برای فرضیه دوم

گویه	مقدار مشاهده شده	مقدار مورد انتظار	باقیمانده	مقدار آماره کای دو	درجه آزادی	سطح معنی داری
خیلی کم	۱۵	۲۱/۸	-۶/۸	۲۲/۸۸۱	۴	<0/001
کم	۱۸	۲۱/۸	-۳/۸			
متوسط	۳۴	۲۱/۸	-۱۲/۲			
زیاد	۳۳	۲۱/۸	۱۱/۲			
خیلی زیاد	۹	۲۱/۸	-۱۲/۸			
جمع کل	۱۰۹					

با توجه به نتایج آزمون کای دو سطح معنی داری کمتر از $0/05$ است، بنابراین در سطح اطمینان ۹۵ درصد می توان گفت بین فراوانی پاسخ افراد تفاوت معنی داری وجود دارد. با توجه به مقادیر ستون فراوانی مشخص می شود که اکثر افراد گزینه های متوسط تا بسیار زیاد را انتخاب کرده اند. بنابراین می توان نتیجه گرفت که از دید پاسخ دهندگان احداث اکوکمپ سیمین دشت موجب افزایش میزان توانمندسازی جامعه محلی خواهد شد.

نتیجه‌گیری

هدف اصلی این پژوهش بررسی میزان تأثیر احداث اقامتگاه سازگار با محیط‌زیست بر میزان مشارکت و توانمندسازی جامعه محلی در منطقه سیمین‌دشت از شهرستان فیروزکوه بود که جامعه مورد مطالعه در این پژوهش، سرپرستان خانواده‌های روستای سیمین‌دشت بوده‌اند که به صورت تمام‌شماری و از طریق پرسشنامه، دیدگاه‌های آنان درباره میزان تأثیر احداث اکوکمپ بر شاخص‌های مشارکت و توانمندسازی مورد سؤال واقع گردید.

در این پژوهش با بهره‌گیری از آزمون کای دو، فرضیه‌ها مورد سنجش قرار گرفت تا از طریق مذکور بتوان به سؤالات پژوهش پاسخ داد.

با توجه به پاسخ‌های داده شده توسط افراد مشاهده می‌شود که از دید افراد پاسخ‌دهنده تأثیر احداث اکوکمپ در موارد مشارکت به عنوان راهنمای محلی، برگزاری جشنواره‌های روستایی، حفاظت از نواحی محیط‌زیستی در معرض خطر، همکاری با فعالان بخش گردشگری، حفاظت از منابع آبی روستا، نظافت معابر و مسیرهای عبور گردشگر و ترویج گردشگری کشاورزی بیشتر از متوسط، در موارد مشارکت در جلسات عمومی روستا، ایجاد تدارکات لازم برای گردشگران، سرمایه‌گذاری به منظور ایجاد مراکز رفاهی و خدماتی، ایجاد و عضویت در تشکل‌های روستایی، فعالیت‌های عمرانی و ساخت و ساز و مدیریت خدمات اقامتی، به میزان متوسط و مشارکت در پوشیدن لباس‌های محلی بسیار کم‌تر از حد متوسط می‌باشد.

بنابراین مشخص می‌شود که اکثر افراد گزینه‌های متوسط تا بسیار زیاد را انتخاب کرده‌اند و می‌توان نتیجه گرفت که از دید پاسخ‌دهندگان، احداث اکوکمپ در منطقه سیمین‌دشت بر افزایش مشارکت جامعه محلی تأثیر مثبت خواهد داشت و میزان این تأثیر بالاتر از مقدار متوسط خواهد بود.

بر اساس نتایج به دست آمده و با توجه به پاسخ‌های داده شده توسط افراد مشاهده می‌شود که از دید افراد پاسخ‌دهنده تأثیر احداث اکوکمپ بر افزایش توانمندسازی جامعه محلی در موارد دسترسی به منابع مالی جدید، تولید محصولات ارگانیک، افزایش اعتماد به نفس و خودباوری و ایجاد مشاغل جدید، بیشتر از مقدار متوسط و در موارد تولید صنایع دستی و هنرهای بومی، دسترسی به مطبوعات و اینترنت، تقویت روحیه کارآفرینی و ایجاد خلاقیت در کسب و کار به میزان متوسط بوده است.

بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که از دید پاسخ‌دهندگان، احداث اکوکمپ در منطقه سیمین‌دشت بر افزایش توانمندسازی جامعه محلی تأثیر مثبت خواهد داشت و میزان این تأثیر در حد متوسط خواهد بود.

پیشنهادات و راهکارها

در این بخش پیشنهاداتی جهت بهبود توسعه گردشگری روستایی در منطقه مطرح می‌گردد.

جدول شماره ۷: پیشنهادات برای مؤسسين اقامتگاه‌های سازگار با محیط زیست و جوامع روستایی

پیشنهادات برای جوامع محلی روستایی	پیشنهادات برای مؤسسين اقامتگاه‌های سازگار با محیط زیست
مشارکت در جلسات عمومی روستا	برگزاری جلسات توجیهی و آگاه سازی اهالی روستا از منافع حاصل از ورود گردشگر
همکاری با فعالان بخش گردشگری	ترغیب اهالی روستا برای مشارکت در امر ترویج گردشگری کشاورزی و آگاهی از منافع آن
مشارکت در ایجاد مشاغل کوچک و سرمایه‌گذاری در طرح‌های عمرانی مرتبط با توسعه گردشگری در روستا	برگزاری جشنواره‌های روستایی متناسب با محصولات زراعی منطقه مانند: جشنواره انار و گردو و ایجاد انگیزه برای اهالی به منظور عرضه محصولات خود
تأمین مایحتاج و مواد اولیه طبخ غذا برای گردشگران به طوری که نیاز به تهیه مایحتاج از شهرهای بزرگ اطراف نباشد	ترغیب و تشویق بانوان روستا به تولید صنایع دستی و ایجاد بازارچه‌های محلی به منظور عرضه کالاها به گردشگران
تولید نان، غذاهای سنتی و فرآورده‌های محلی و بسته‌بندی آن‌ها جهت عرضه به گردشگران	تأمین مایحتاج و مواد اولیه طبخ غذا برای گردشگران از بین اهالی روستا
نظافت معابر و محل‌های عبور گردشگر و حفظ زیبایی ظاهری محله‌ها به منظور جلب توجه گردشگران	جذب سرمایه‌گذار برای ایجاد پروژه‌های اشتغال‌زا و صنایع کوچک و حمایت از اقشار کم‌درآمد و در عین حال توانمند منطقه

منابع

- بروج، اشکان. (۱۳۹۱)، «مطالعه تطبیقی اقامتگاه‌های بوم گردی مناطق بیابانی از منظر توسعه پایدار گردشگری»، پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته مدیریت جهانگردی، گرایش بازاریابی، دانشگاه علامه طباطبائی، دانشکده مدیریت و حسابداری، استاد راهنما: محمود ضیایی، ۱۳۹۱.
- پورتال اداره کل حفاظت محیط زیست استان تهران به نشانی: www.tehran-doe.ir
- پورتال مرکز آمار ایران به نشانی: www.amar.org.ir
- پورتال بخشداری مرکزی شهرستان فیروزکوه به نشانی: <http://bmfk.ir>

Archive of SID

- تیموشی، دالنجی و جیان پی نیوپان. (۱۳۹۲). میراث فرهنگی و گردشگری در کشورهای درحال توسعه، ترجمه اکبر پورفرج و جعفر باپیری، تهران: مهکامه. چاپ دوم.
- حاج علیلو، بهزاد و بهرام نکوئی صدری. (۱۳۹۰). ژئوتوریسم، تهران: دانشگاه پیام نور.
- حیدری ساربان، وکیل و ابوذر ملکی. (۱۳۹۳). «ارزیابی نقش گردشگری روستایی در توانمند سازی اجتماعی روستایی. مورد مطالعه: روستای ده زیارت، شهرستان بوانات، استان فارس»، توسعه روستایی، دوره ششم، شماره ۲، پاییز و زمستان ۱۳۹۳، ص ۲۷۹-۲۹۸.
- حیدری ساربان، وکیل. (۱۳۹۴). «بررسی اثرات گردشگری در ارتقاء توانمندی‌های اجتماعی و روان‌شناختی روستاییان (مطالعه موردی: شهرستان مشگین شهر)»، مجله برنامه‌ریزی و توسعه گردشگری، سال چهارم، شماره ۱۲، بهار ۱۳۹۴، صص ۱۸۲-۱۶۴
- دانه‌کار، افشین و بیت‌اله محمودی. (۱۳۹۲). گردشگری طبیعت: معیارهای توسعه و طراحی، تهران: جهاد دانشگاهی.
- رفیعیان، مجتبی و همکاران. (۱۳۹۳). «ظرفیت‌سازی اجتماعات محلی به مثابه‌ی رویکردی در توانمندسازی نهادهای اجتماعی»، فصلنامه جامعه‌شناسی نهادهای اجتماعی، سال اول، شماره دوم، صص ۱۶۰-۱۳۳.
- رهنمایی، محمدتقی. (۱۳۹۲). اوقات فراغت و گردشگری، تهران: مهکامه، چاپ اول.
- زاهدی، شمس‌السادات. (۱۳۹۱). توسعه پایدار، تهران: سمت. چاپ ششم.
- ضیایی، محمود و مژگان تراب‌احمدی. (۱۳۹۱). شناخت صنعت گردشگری با رویکرد سیستمی، تهران: نشر علوم اجتماعی
- فیروزآبادی، سید احمد و حمید حسنونند. (۱۳۹۳). «بررسی اثرات اقتصادی، اجتماعی- فرهنگی و زیست محیطی ورود گردشگران به نواحی روستایی کهمان از توابع شهرستان سلسله»، فصلنامه مطالعات توسعه اجتماعی ایران، سال ششم، شماره ۳، تابستان ۱۳۹۳، صص ۴۸-۳۳.
- معز کریمی، عاطفه. (۱۳۹۳). «نقش کمپ‌های اقامتی سازگار با محیط‌زیست (اکوکمپ) در توسعه‌ی اقتصادی جامعه محلی (مورد مطالعه: اکوکمپ کویری متین‌آباد)»، پایان‌نامه کارشناسی ارشد جغرافیا، گرایش اکوتوریسم، دانشکده گردشگری، دانشگاه علم و فرهنگ تهران، استاد راهنما: سید سعید هاشمی، شهریور ۱۳۹۳.
- Blangy, Sylvia and Hitesh Mehta. (2006), "Ecotourism and Ecological Restoration", Journal for Nature Conservation (14), 233-236.
- Hersey, P. & K. Blanchard (1993), Management of Organizational Behavior: Utilizing Human Resources, Sixth Edition, Prentice Hall International, Inc.

- Jamaludin, M and Begam Yusof, Z. 2013, "Best Pracce of Green Island Ressorts", ASEAN Conference on Environment-Behaviour Studies, Hanoi Architecture University, Hanoi, Vietnam.
- Mehta, Hitesh. Authentic Ecolodge. New York: Collins Design, 2010.
- Millar, Michelle and Sammons, Gail, "A Content Analysis of Costa Rican Ecolodge Websites" (2006). Hospitality Management. Paper11.
- Musau, Jone (2012). "Shompole Ecolodge,s Influence on Community Development in the Magadi Region, Kenya", Department of Hospitality and Tourism Management, A research thesis submitted in partial fulfillment for the award of the Master of Science Degree in Hospitality and Tourism Management, School of Hospitality and Tourism , May 2012..